

DNES O ŽIVNOSTNÍKOKH A ZAJTRA O PIVÁROCH

Na svete sú východiská rozpočtu na ďalšie tri roky, Národný plán reforiem, lídri EÚ sa dohodli na fungovaní Európskeho stabilizačného mechanizmu, politici a ich experti

doťahujú obrysy odvodovej reformy. I napriek tomuto širokému okruhu tém už niekoľko týždňov sa diskusia o verejných peniazoch nás všetkých zužuje iba na problematiku živnostníkov a takzvaných dohodárov. Diskusia o zásadných dokumentoch, ako sú východiská rozpočtu, či návrhy štrukturálnych zmien v ekonomike, dnes viazne. A to i napriek tomu, že ide o stratégie do budúcnosti z hľadiska toho, či Slovensko bude dostatočne pripravené na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Je zároveň pravdou, že tematický okruh o aktuálnych, ale aj budúcich predpokladoch vývoja slovenských verejných financií by bol uzavretý, ak by bol predložený verejnosti spolu so spomínanými dokumentmi aj Program stability. Už aj preto, že spustenie nového európskeho semestra predpokladá časové splnutie dvoch závažných strategických dokumentov – Programu stability a Národného programu reforiem, čo sa nestalo. Je preto reálne predpokladať, že keď skončí príbeh o živnostníkoch a dohodároch, nastúpi nový, a to o pivároch a vinároch. Ten skončí až v novembri budúceho roka, keď parlament uzavrie rozpočet na ďalšie obdobie, ktorého návrh opäť predpokladá zvýšenie spotrebných daní. Možno aj v tomto prípade časové pauzy vyplnia na chvíľu aj iné, „podružné“ témy, napríklad skutočné riešenia pre udržateľnosť penzijného systému, či pre rozvoj vedy a výskumu a nebodaj aj ekologická udržateľnosť Slovenska v budúcnosti.

František Palko
riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky

Upraviť odvodový systém na Slovensku má zmysel

Aktuálnou ekonomickou témou v posledných týždňoch je nepochybne odvodová reforma. Ako dôvod, prečo reformovať súčasný odvodový systém, sa z oficiálnych vládných kruhov spomína potreba odstrániť súčasné deformácie systému, keď živnostníci a „dohodári“ sú bezdôvodne zvýhodňovaní pri platení odvodov od zamestnancov. Žiaľ, nespomína sa ako dôvod reformy v tejto oblasti zníženie odvodového zaťaženia. Napokon, je to aj pochopiteľné, pretože takéto rozhodnutie si vyžaduje úplne inú ekonomickú atmosféru, ako je v súčasnosti, pričom ani očakávanie do budúcnosti nehrá v prospech zmysluplnej debaty o takomto kroku.

BRZDY ZNIŽOVANIA ODVODOVÉHO ZAŤAŽENIA

Dnešná verejná komunikácia o odvodovej reforme sa žiaľ zúžila iba na otázku, do akej miery posunúť latku úrovne odvodov živnostníkov a osôb, ktorí si privyrábajú dohodou o vykonaní práce k úrovni zamestnancov. Je faktom, že zníženie odvodového zaťaženia nie je súčasťou pripravovanej reformy, avšak zúženie iba na spomínanú tému zrovnoprávnenia postavenia subjektov platiacich odvody by nebolo korektné. Súčasťou tohto snaženia je totiž okrem spomínaného cieľa aj

zavedenie tzv. super hrubej mzdy, zjednotenie vymeriavacieho základu pre dane a odvody, jedno ročné zúčtovanie daní a odvodov a zjednotenie výberu daní, cieľ a odvodov do jedného výberného miesta.

Odpoveď na otázku, prečo dnes nediskutujeme o miere zníženia odvodov je v podstate jednoduchá. Možno ju vysvetliť na týchto troch determinantoch:

- Makroekonomické prostredie
- Strategický cieľ hospodárskej politiky
- Dlhodobá udržateľnosť verejných financií

EKONOMIKA HRÁ PROTI

Makroekonomické prostredie, ktoré je charakteristické postkrízovým obdobím, keď oživenie ekonomiky je zatiaľ vlažné, nenahráva prípadnému znižovaniu odvodov. Navyše vládny balíček z minulého roka, ktorý okrem výdavkovej stránky rozpočtu riešil aj posilnenie príjmov zvýšením daňového a odvodového zaťaženia, tiež svojou mierou prispel k uzavretiu tejto témy pre aktuálne obdobie.

Zmysluplná diskusia o znižovaní odvodového zaťaženia je totiž v čase ekonomickej konjunktúry a makroekonomickej stability. V žiadnom prípade nie v období, keď miera nezamestnanosti dosahuje niekoľkoročné

Pokračovanie na str. 2, 3, 4

Bankrot Grécka a euroval II

Po rokovaniach skupiny ministrov financií a rovnako aj Rady EÚ sa môže na prvý pohľad zdať, že politici Nemecka a Slovenska sú veľmi spokojní.

Tak ako minister financií, Ivan Mikloš, so spokojnosťou prehlásil, že vyrokoval pre Slovensko nižší objem peňazí, ktoré v hotovosti budeme musieť zaplatiť do permanentného eurovalu, spokojná je aj nemecká kancelárka Angela Merkel, ktorej

návrh na predĺženie splácania práve hotovostných peňazí do ESM predsedovia vlád zúčastnených krajín schválili.

Slovensko podľa ministerstva financií ušetrilo 132 miliónov eur, a tak podľa nového kľúča pošleme do novovytvorenej inštitúcie 659 miliónov eur po roku 2013. Naproti tomu, najväčší veriteľ eurovalu, Nemecko, musí z celkových 80 miliárd eur, ktoré budú v rámci krajín eurozóny splatených v hotovosti, zaplatiť 22 miliárd. To nie je hračka ani pre najväčšiu ekonomiku Európy a keďže rok 2013 je v

Pokračovanie na str. 3

Dokončenie zo str. 1

historické maximá na úrovni 14%, čo si prináša svoju daň v náraste vládnych výdavkov na dávky v nezamestnanosti.

Neobhájiteľný by bol aj ten argument, že keď znížime odvody, zákonite sa znížia náklady práce pre zamestnávateľov a bude to znamenať priam investičný boom, a teda rýchlejší rast hrubého domáceho produktu a výraznejšie oživenie ekonomiky. Ak vezmeme do úvahy iba odbornú rovinu a nie politické mantry, tak si treba priznať, že výška ceny práce nie je na Slovensku ani v porovnaní so susednými krajinami prekážkou pre vstup nových investorov. V niektorých oblastiach je slovenská cena práce práve nižšia. Aj to bolo jedným z dôvodov, prečo zahraničné automobilky dali začiatkom minulého desaťročia prednosť Slovensku a nie jeho susedom. Vtedy sa totiž mesačné náklady na prácu u nás pohybovali okolo 200 eur pod úrovňou iných krajín V4. Pri hodnotení výšky odvodov z pohľadu zamestnávateľa je tiež potrebné vnímať daňové a odvodové zaťaženie ako na celok. Je teda faktom, že cena práce na Slovensku v rámci EÚ z titulu výšky odvodov nepatrí medzi najnižšiu, ale

Podiel verejných príjmov na hrubom domácom produkte v krajinách EÚ v rokoch 2006 až 2009 (v %)

	2006	2007	2008	2009
Belgicko	48,8	48,1	48,8	48,1
Bulharsko	36,2	40,8	39,3	35,9
Česko	41,1	41,8	40,2	40,2
Dánsko	56,6	55,7	55,3	55,7
Nemecko	43,7	43,8	43,9	44,5
Estónsko	36,0	36,9	37,0	43,4
Írsko	37,4	36,8	35,4	34,5
Grécko	39,1	39,8	39,7	37,8
Španielsko	40,4	41,1	37,1	34,7
Francúzsko	50,4	49,6	49,5	48,4
Taliansko	45,4	46,4	46,2	46,6
Cyprus	42,2	45,5	43,4	39,8
Lotyšsko	37,7	35,4	34,6	33,7
Litva	33,1	33,8	34,1	34,5
Luxembursko	39,9	39,9	39,9	41,5
Maďarsko	42,6	45	45,1	46,1
Malta	41,0	40,1	40,0	40,1
Holandsko	46,1	45,4	46,6	46
Rakúsko	47,8	47,9	48,2	48,8
Poľsko	40,0	40,3	39,5	37,2
Portugalsko	40,5	40,9	40,6	38,8
Rumunsko	33,3	33,6	32,5	32,4
Slovinsko	43,2	42,4	42,3	43,2
Slovensko	33,4	32,5	32,9	33,6
Fínsko	52,9	52,4	53,5	53,3
Švédsko	54,9	54,5	53,7	53,7
Veľká Británia	41,5	41,3	42,5	40,4
eurozóna	45,3	45,3	44,9	44,5
EÚ 27	44,8	44,7	44,6	44

zdáleka ani nie je najvyššou. Miera zdanenia kapitálu je však motivačným faktorom pre investorov, ktorá je v rámci EÚ pod priemerom a patrí medzi najnižšie.

FIŠKÁLNA KONSOLIDÁCIA MÁ PREDNOŠŤ

Strategický cieľ hospodárskej politiky je tiež výrazným determinantom, prečo je téma znížovania odvodov nateraz uzavretá. Hlavným cieľom fiškálnej politiky vlády SR je pochopiteľne znížovanie deficitu verejných financií ako základného predpokladu pre makroekonomickú stabilitu. Minimálnou logickou požiadavkou odvodovej reformy preto musí byť rozpočtová neutralita, inými slovami – reforma odvodov nesmie znamenať, že rozpočet z tohto dôvodu získa menej príjmov ako pred reformou. Táto premisa úzko súvisí s prvým determinantom, teda s aktuálnym a strednodobým makroekonomickým prostre-

dím. Predpokladané konsolidačné úsilie vlády SR na medziročnej báze v roku 2011 predstavuje až 2,5%, preto čo len uvažovať o ohrození verejných príjmov z titulu odvodovej reformy by bolo nezmyselné.

REFORMA SOCIÁLNEHO A PENZIJNÉHO SYSTÉMU MUSÍ BYŤ PRVÁ

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií s odvodovou reformou veľmi úzko súvisí. Totiž aj keby prvý a druhý determinant nahrával v prospech zníženia odvodov, pričom neboli by vytvorené predpoklady pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií, rozhodnutie o znížení odvodov by bolo rozhodnutím, ktoré by sa neskôr veľmi negatívne vypomstilo na zvyšovaní verejného dlhu. Príčinou je to, že odvodový systém je spojenou nádobou so sociálnym a penzijným systémom. Sociálny a penzijný systém musí prejsť reformou z hľadiska jeho udržateľnosti na verejné financie a až po tejto reforme možno v podmienkach priaznivého makroekonomického prostredia a po stabilizovaní verejných financií z hľadiska fiškálnej konsolidácie, pričom rozpočet verejných financií dosahuje vyrovnané hospodárenie možno pristúpiť k zníženiu odvodového zaťaženia ako komplexu daňovo-odvodového systému.

Na dlhodobú udržateľnosť verejných financií tiež vplyva aj orientácia ekonomiky na inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast v súlade so stratégiou Európa 2020, ku ktorej sa hlási aj Slovensko. Je to o investovaní do vzdelania, boja proti chudobe, ako aj do zvýšenia energetickej efektívnosti v reálnej, nie v proklamatívnej rovine.

Zmena kvantitatívnych parametrov odvodovej sústavy v prospech postupného znížovania odvodov pre zamestnancov ročne o jeden percentuálny bod od roku 2013 na konečnú úroveň 16% za cenu zvýšenia odvodového zaťaženia živnostníkov a dohodárov by bola sice populárna, avšak, žiaľ, tiež prakticky ignorovala uvedené mantinely pre makroekonomickú zmysluplnosť znížovania daňového a odvodového zaťaženia bez riešenia trvalej udržateľnosti verejných financií.

MOŽNÉ ÚPRAVY ODVODOVÉHO SYSTÉMU DNES

Ak by sme ignorovali spomínané tri determinanty zníženia odvodového zaťaženia, museli by sme dodržať minimálne princíp rozpočtovej neutrality, čo by znamenalo, že takýto krok by si musel vynútiť zvýšenie daní a ešte výraznejšie zníženie vládnych výdavkov. Vzhľadom na to, že aktuálny rozpočet verejnej správy má významné riziká na príjmovej strane z titulu nestability ekonomického prostredia, ktorý pramení hlavne z

vonkajších faktorov, ale aj z naplnenia zámerov minuloročného vládneho balíčka, takýto krok by ešte viac zvyšoval riziko nespĺnenia fiškálneho cieľa, čo by mohlo viesť k zvýšeniu nákladov na obsluhu štátneho dlhu. Zníženie odvodov si preto vyžaduje správny čas, stabilizovaný vyrovnaný rozpočet a zreformovanie sociálneho a penzijného systému.

Odloženie rozhodnutia o znížení odvodového zaťaženia však nebráni uskutočniť úpravy v odvodovom systéme na Slovensku uskutočnením niektorých dôležitých technických krokov. Medzi takéto kroky rozhodne patrí:

- Zavedenie super hrubej mzdy
- Zjednotenie vymeriavacích základov pre dane a odvody
- Zjednodušenie odvodového systému
- Zjednotenie výberu daní, cieľ a odvodov

SUPER HRUBÁ POMÔŽE VIDIEŤ NÁKLADY PRÁCE REÁLNE

Zavedenie super hrubej mzdy by znamenalo sprehľadnenie nákladov na prácu. Jej súčasťou by boli všetky zložky ceny práce, pričom platenie odvodov by sa presunulo na zamestnanca s výnimkou úrazového poistenia, ktoré súvisí s rizikom na strane zamestnávateľa. Samozrejme, že technicky

by platenie odvodov zabezpečoval zamestnávateľ, zamestnanec by však mal presnú informáciu o tom, koľko stojí jeho práca. Je pravdou, že pred Slovenskom zaviedlo super hrubú mzdu Česko, avšak veľmi nešťastne, pretože zamestnancom sa zvýšilo daňové zaťaženie bez toho, že by mali vyšší príjem. Do základu dane totiž sa dostali aj odvody, ktoré naďalej platil zamestnávateľ, čo automaticky viedlo k zvýšeniu daňového zaťaženia zamestnancov, predovšetkým u nízkopríjmových skupín.

ZJEDNOTENIE ZÁKLADOV PRE VÝMER DANÍ A ODVODOV POMÔŽE AJ ŠTÁTU

Zjednotenie vymeriavacích základov je tiež krokom vpred, pretože sprehľadňuje to celý daňovo-odvodový systém a prináša so sebou aj eliminovanie rôznych odpočítateľných položiek a prechod na jeden algoritmus výpočtu základu, ktorý je predmetom daní a odvodov. Toto opatrenie umožní, aby bolo z pohľadu zamestnanca iba jedno ročné zúčtovanie daní a odvodov, čo zároveň zjednoduší celý systém. Dnes máme rôzne vymeriavacie základy pre dane, sociálne poistenie a zdravotné poistenie. S tým súvisí aj vysoká administratívna náročnosť, čo vedie

k byrokratizácii verejnej správy. Znižovanie administratívnej zaťaženosti je dobrým predpokladom pre priaznivejšie prostredie ako pre zamestnancov, tak aj pre zamestnávateľov a napokon aj pre štát.

DVA ODVODY SÚ DOBRU NÁHRADOU DNEŠNÝCH VIAC AKO 10

Zjednodušenie odvodového systému úzko súvisí s predchádzajúcimi krokmi, ktoré dotvárajú navrhovanú odvodovú reformu. Okrem týchto technických krokov je výrazným posunom k jeho zjednodušeniu aj rozhodnutie o platení jedného sociálneho a jedného zdravotného odvodu. Pri určení jeho výšky však opäť je nevyhnutné vychádzať z rozpočtovej neutrality. Donedávna bolo predmetom diskusie zrušenie zdravotného poistenia a jeho nahradenie daňou, vzhľadom na charakter tohto druhu odvodu. Tento uvažovaný krok však okrem iných dôvodov narazil aj na ústavný problém, vzhľadom na to, že by si vyžadoval zmenu Ústavy, čo je spojené s ústavnou väčšinou v Národnej rade Slovenskej republiky, ktorou súčasná koalícia ne disponuje a ťažko si predstaviť spoluprácu opozície v oblasti odvodovej reformy.

PLATITEĽ BUDE KOMU-

Makroekonomický vývoj na Slovensku

p. č.	Ukazovateľ	Analytika ukazovateľa	m. j.	Skut.		Prognóza				
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	HDP	v bežných cenách	mld. €	67,0	63,1	66,0	70,2	75,3	81,2	87,5
2		reálny rast	%	5,8	-4,8	4,1	3,4	4,8	4,8	4,8
3	Spotreba	domácnosti + NISD, reálny rast	%	6,2	0,3	-0,4	0,1	3,5	4,0	4,1
4		nominálny rast	%	11,0	0,3	0,2	3,2	6,5	7,5	7,6
5	Mzda	priem. Mesač. za NH - nomin. Rast	%	8,1	3,0	3,4	3,7	5,8	6,0	6,6
6		reálny rast	%	3,3	1,4	1,3	0,2	2,5	2,2	2,8
7	Zamestnanosť	priem. rast, podľa VZPS	%	3,2	-2,8	-2,1	0,7	0,9	1,2	1,2
8		podľa evid. disp. počtu	%	2,6	-4,5	-1,3	0,3	1,0	1,2	1,2
9		podľa ESA 95	%	2,9	-2,5	-1,5	0,3	0,9	1,2	1,2
10	Nezamestnanosť	pr. miera, podľa VZPS	%	9,6	12,0	14,4	13,9	13,3	12,5	11,8
11	CPI	index spotrebiteľských cien (priemerný rast)	%	4,6	1,6	1,0	3,5	3,1	3,7	3,7
12	HICP	harmonizovaný index sp. cien (priemerný rast)	%	3,9	0,9	0,7	3,4	3,0	3,6	3,7
13	PPI	index výrobných cien (priemerný rast-tuzemcko)	%	6,1	-2,6	-2,8	2,8	2,3	2,4	2,6
14	Bežný účet	podiel bilancie na HDP	%	-6,0	-3,2	-3,8	-2,2	-1,7	-0,6	-0,3
15	Spotreba	verejnej správy (reálny rast)	%	6,1	5,6	1,0	-5,3	-0,1	-0,8	2,5
16	Kapitál	tvorba hrubého fixného (reálny rast)	%	1,0	-19,9	2,1	4,8	5,9	3,4	4,7
17	Export	tovar a služby (reálny rast)	%	3,1	-15,9	14,6	8,1	10,0	10,7	10,9
18	Import	tovar a služby (reálny rast)	%	3,1	-18,6	13,7	5,7	9,0	9,5	10,7

Zdroj: www.finance.gov.sk, Ministerstvo financií SR

NIKOVAŤ UŽ LEN S JEDNÝM MIESTOM

Významným opatrením v odvodovej reforme je zjednotenie výberného miesta pre dane, clá a odvody. Ide o projekt, ktorý je vo verejnosti známy pod menom UNITAS. Jeho zmyslom z pohľadu štátu je zvýšenie efektívnosti na tomto úseku činnosti, a to tým, že výber daní, ciel a odvodov bude menej administratívne náročný, založený na posilnení informatizácie. Z pohľadu platiteľa by malo ísť tiež o zníženie administratívnej záťaže minimálne tým, že bude komunikovať iba s jedným kontaktným miestom. Predpokladom pre implementáciu tohto projektu je zjednotenie vymeriavacích základov a hlavne spoločné zúčtovanie daní a odvodov.

VYŠŠIE AMBÍCIE PRI ODVODOVEJ REFORME DNES MÔŽU SÚČASNÝ STAV ZAKONZERVOVAŤ

Pri odvodovej reforme sa však okrem spomínaných atribútov uvažuje o znížení rozdielov úrovne odvodov zamestnancov na jednej strane a živnostníkov a „dohodárov“ na druhej strane. Tiež sa spomína zavedenie odvodového bonusu ako vyvrcholenia odvodovej reformy. Obidve témy však nemajú jasnú podporu celej koalície. Obidve témy sú totiž

svojím spôsobom kontroverzné. Pokiaľ ide o vyrovnávanie podmienok v odvodovom systéme pre platiteľov, je nevyhnutné brať do úvahy fakt, že dnes na to nie sú makroekonomické podmienky. Vyrovnávanie tohto systému bez znižovania odvodového zaťaženia znamená pre viac ako 200 000 živnostníkov a takmer 600 000 osôb, ktoré si privyrábajú dohodou o vykonaní práce zhoršenie podmienok. V čase, keď máme druhú najvyššiu mieru nezamestnanosti v EÚ. K zhoršeniu podmienok došlo v prípade živnostníkov už v nadväznosti na uvedenie vládneho balíčka do praxe, ktorý spočíval vo zvýšení ich daňového a odvodového zaťaženia. Počet živností sa doteraz znížil o takmer 6000 oproti koncu roku 2010. Vyrovnávanie podmienok v rámci odvodového systému má svoju logiku, avšak v čase ekonomickej konjunktúry, keď sa ekonomike a všetkým jej aktérom darí, avšak nie v súčasnej ekonomickej a sociálnej situácii.

Rovnako tak odvodový bonus je veľmi riskantným prvkom na scéne odvodovej reformy, a to aj s ohľadom na ekonomický a sociálny vývoj v strednodobom horizonte. Odvodový bonus je totiž veľmi úzko previazaný so sociálnym systémom a sociálnymi dávkami, pričom adresnosť tohto systému má vystríedať jeho jednoduchosť ako hlavný princíp. Výsledok v negatívnom zmysle by cítili viacpočetné rodiny a nízko príjmové skupiny občanov, ktoré sú práve hlavným problémom v zamestnávaní. Tieto dopady by

mohli vyvolať zvyšovanie miery chudoby na Slovensku, ktorá už dnes dosahuje cca 11% slovenskej populácie.

Odvodová reforma je dôležitá, avšak nie je možné ju vytrhnúť z kontextu hospodárskej politiky ako celku a nemožno tiež ignorovať súčasné a strednodobé makroekonomické prostredie na Slovensku. Znižovať odvodové zaťaženie, ale ani ho zvyšovať nie je s ohľadom na tieto skutočnosti rozumné. Na tom nič nezmení ani avizovanie prípadných úprav kvantitatívnych parametrov odvodovej sústavy ako rysujúci sa politický kompromis. Ten má stáť na znižovaní odvodov pre zamestnancov ročne o jeden percentuálny bod od roku 2013 na konečnú úroveň 16% za cenu zvýšenia odvodového zaťaženia živnostníkov a dohodárov, aj keď s istými „kompenzáciami“.

Pre zamestnancov by to bol síce populárny krok, avšak tento výpadok verejných príjmov nevykompenzuje ani zvýšené odvodové zaťaženie živnostníkov a tých, ktorí pracujú na dohodu. Ministerstvo financií už totiž do návrhu východísk rozpočtu verejnej správy zakomponovalo rezervu na odvody vo výške 170 mil. eur v roku 2013, čo je zhruba tá istá suma ako zvýšenie rozpočtových príjmov z vyšších daní hlavne spotrebných. V roku 2014 odvodová rezerva sa zvyšuje až na 360 mil. eur. Dnes, žiaľ, na seriózne a zodpovedné rozhodnutie o znížení odvodov nemáme splnené podmienky z hľadiska dl-

Bankrot Grécka a euroval II

Dokončenie zo str. 1

Nemecku rokom volebným a súčasná kancelárka má v pláne znížiť dane, 11 miliárd by bolo veľké sústo aj pre Nemecko. Je ale možné, aby po tejto zmene mohol inštitucionalizovaný ESM dostať AAA rating a zároveň bola jeho efektívna úverová kapacita 500 miliárd eur? Bude potrebné navýšiť objem hotovostných peňazí, záruk?

K Európskemu stabilizačnému mechanizmu sa už vyjadřila agentúra Standard & Poor's. A to nie veľmi lichotivo kvôli statusu preferovaných veriteľov, a tým pádom následného vplyvu na držiteľov dlhu krajín na periférii eurozóny. Existuje teda predpoklad, že dohodnutý scenár permanentného eurovalu bude mať negatívne dôsledky na ratingy krajín, ktoré sú v budúcnosti adeptami na získanie statusu klienta eurovalu II.

Standard & Poor's v utorok znížil rating Grécku o dva stupne na BB-. Na tejto úrovni bol slovenský rating pred približne desiatimi rokmi. Znižovanie ratingu nemá vplyv len na danú krajinu, ale ovplyvňuje aj ostatné krajiny. K vysvetleniu môže napomôcť aj pravidlo

Európskej centrálnej banky o kolateráloch. Podľa pravidla Eurosystem Credit Assessment Framework (ECAAF) ohľadne kvality vládnych dlhopisov, ktoré banky môžu použiť ako zábezpeku za poskytnutie refinancovania, musia byť dlhopisy ohodnotené ratingom minimálne na úrovni BBB-.

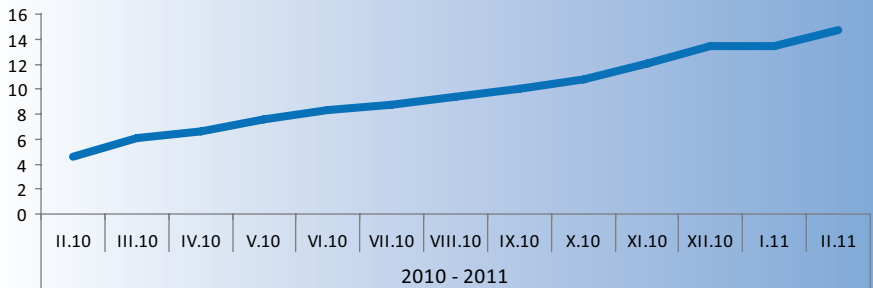
Pokles ratingu Grécka sa samozrejme stretol s nevoľou vlády na peloponézskom poloostrove, keďže to oslabuje plány Grécka na pokračovanie požičiavania si na finančných trhoch po roku 2013. Pravdepodobnosť, že by Gréci mohli pokračovať s emisiami dlhopisov bez pomoci ESM/EFSSF, sa znižuje a tých, ktorí veria, že to pôjde bez reštrukturalizácie dlhu, inými slovami bankrotu Grécka, pomaly ubúda. Hoci sa môže zdať, že sa nič nedeje a Grécko získava zdroje z nového eurovalu, avšak na to, aby sa krajina kvalifikovala na pôžičku z ESM, musí prejsť takzvanými testami dlhovej udržateľnosti. V prípade Grécka je to veľmi nepravdepodobné. Za splnenia týchto predpokladov možno bankrot Grécka čakať ešte do roku 2013.

Radko Kuruc

Čerpanie eurofondov

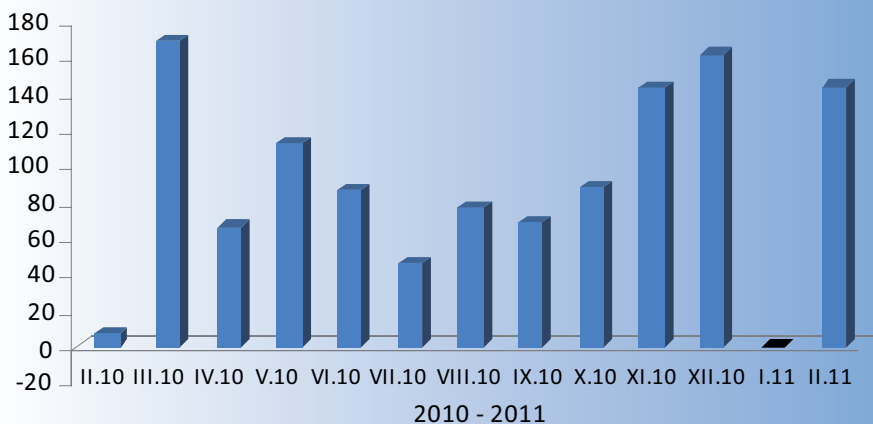
Čerpania prostriedkov v rámci NSRR za obdobie II.2010 - II.2011 (v %)

zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov MF SR

Vývoj výšky čerpania prostriedkov v rámci Národného strategického referenčného rámca (NSRR) možno za ostatných 12 mesiacov končiacich februárom tohto roka považovať za lineárny. Čerpanie prostriedkov tak medziročne vzrástlo takmer o 10 percent. Vzhľadom na fakt, že Slovensko ešte nevyčerpalo ani 15 percent disponibilných prostriedkov a do konca obdobia oprávnenosti ostáva necelých 5 rokov, je zrejmé, že tempo napredovania v tejto oblasti je stále nedostatočné. Ak by sa dynamika čerpania nezmenila, malo by Slovensko vyčerpaných ku koncu roku 2015 len dve tretiny pridelaných prostriedkov.

Mesačné čerpanie prostriedkov NSRR za obdobie II.2010 - II.2011 (v mil. EUR)

zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov MF SR

Čerpanie štrukturálnych fondov vykázalo začiatkom roku 2011 pravidelný výpadok, ktorý je spojený s každoročným uzatvorením štátnej pokladnice. Kladne treba hodnotiť skutočnosť, že sa čerpanie vo februári 2011 rozbehlo v značne vyššom tempe, ako tomu bolo pred rokom, čo svedčí o väčšej pružnosti vo vzťahu k tohtoročnému zahájeniu platieb. Otázkou zostáva, či bude táto dynamika potvrdená aj marcovými číslami.

Vývoj kontrahovania prostriedkov EÚ v období II. 2010 - II. 2011 (v mil. EUR)

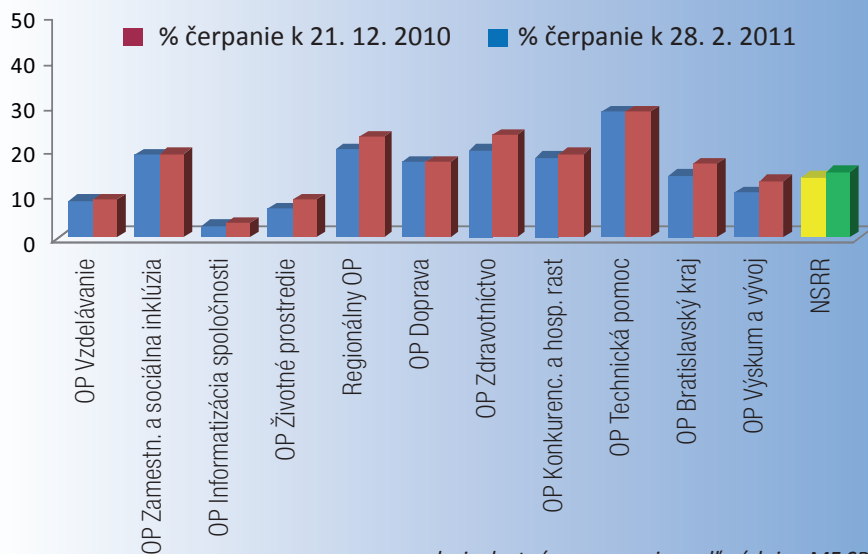

zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov MF SR

Okrem čerpania je dôležité sledovať i časovo predsunuté fázy procesu implementácie, a to predovšetkým vyhlásenie výziev a kontrahovanie prostriedkov. Za prvé dva mesiace boli vyhlásené len tri výzvy (dve v OP Bratislavský kraj a jedna v OP Zdravotníctvo). Ešte negatívnejšie sa prejavila situácia v zazmluvňovaní projektov, ktoré zaznamenalo dokonca pokles v absolútnych číslach, čo bolo zapríčinené predovšetkým poklesom o 300 miliónov eur v OP Vzdelávanie. Bez kontrahovania nie je možné ani čerpanie, a preto je treba zdôrazniť negatívny vplyv takéhoto vývoja, obzvlášť pri tak rizikovom operačnom programe, akým je Vzdelávanie.

Najlepšie čerpajúcim operačným programom zostáva naďalej Technická pomoc, hoci prvé dva mesiace tohto roka nenastalo žiadne čerpanie. Úspešne napredovali ďalšie dva operačné programy, a to Zdravotníctvo a Regionálny Operačný program, keď úroveň čerpania prekročila 22 percent. Čerpanie však nenastalo u OP Doprava, čo je vo vzťahu k realokačným ambíciám potrebné zhodnotiť ako kontraproduktívne. Na chvoste stále zostávajú stagnujúci OP Vzdelávanie, ale najmä Informatizácia spoločnosti, ktorá sotva presiahla 3 percentá čerpania celkovej alokácie.

Percentuálna čerpanie alokácií jednotlivých OP a NSRR k 28.02.2011 (v %)

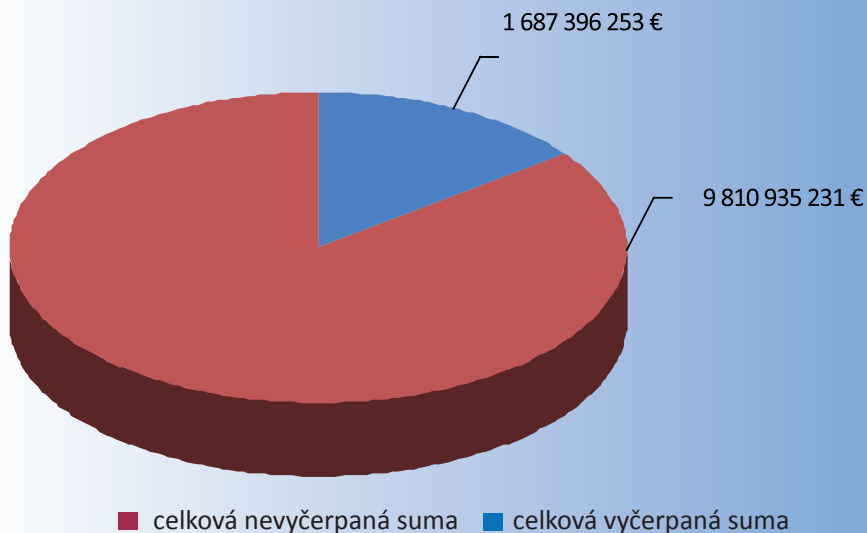

zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov MF SR

Suma čerpaných prostriedkov v rámci NSRR k 28.02.2011/celková alokácia NSRR (v EUR)

Za prvé dva mesiace tohto roku bolo z prostriedkov operačných programov v rámci NSRR vyčerpaných necelých 140 miliónov eur, čo znamená nárast čerpania len o niečo málo viac než jeden percentuálny bod. Aktuálne je teda vyčerpaných necelých 14,7% disponibilných prostriedkov a vzhľadom na lineárny priebeh krivky čerpania za posledný rok nie je dôvod na spokojnosť s týmito parametrami.

Michal Santai

zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov MF SR

operačný program	% čerpanie k 28.02.2011	operačný program	% čerpanie k 28.02.2011
OP Vzdelávanie	8,31%	OP Zdravotníctvo	22,84%
OP Zamestn. a sociálna inklúzia	18,67%	OP Konkurenc. a hosp. rast	18,58%
OP Informatizácia spoločnosti	3,15%	OP Technická pomoc	27,95%
OP Životné prostredie	8,42%	OP Bratislavský kraj	16,40%
Regionálny OP	22,44%	OP Výskum a vývoj	12,62%
OP Doprava	16,88%	NSRR	14,68%

Informácie o IHP

Inštitút hospodárskej politiky je ekonomický think-tank, nezávislá, apolitická a mimovládna nezisková organizácia, založená v októbri 2009 v súlade so Zákonom č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách.

Ekonomické a spoločenské poznanie je nekonečné. Je to priestor, pre ktorý je časová a tematická dimenzia vždy len relatívna. Tento priestor nikdy nemožno ohraničiť len aktuálnymi nositeľmi myšlienok a názorov. Aj preto je prirodzené, že IHP má ambíciu sa angažovať práve v tejto interaktívnej a stále sa vyvíjajúcej oblasti.

IHP chce svojimi aktivitami ako účastníka tretieho sektora prispieť k rozvoju slobodnej spoločnosti, založenej na princípe trhovej ekonomiky, v ktorej slobodu a práva občana považuje za najvýznamnejší demokratický princíp spoločnosti. Komentovaním spoločenského diania predovšetkým v ekonomickej oblasti chce podporiť spoločenskú diskusiu o aktuálnych témach, ktoré sa priamo alebo sprostredkovane dotýkajú občanov. Analýzami hlavne v oblasti verejných financií chce predostrieť argumenty pre odbornú, ale aj laickú verejnosť, ktorými by bolo možné obohatiť názorové spektrum, ktoré by sprevádzalo najmä strategické rozhodnutia orgánov štátnej moci v oblasti hospodárskej politiky.

Hlavnými aktivitami IHP sú:

- tvorba analýz vývoja odvetví verejnej správy
- tvorba analýz jednotlivých zložiek hospodárskej politiky vlády SR
- pravidelné kvartálne hodnotenie vývoja čerpania EÚ fondov
- pravidelné kvartálne hodnotenie vývoja verejných financií
- organizovanie konferencií a seminárov na vybrané ekonomické témy
- mediálna prezentácia výstupov vlastnej práce IHP
- mediálne komentovanie krokov vlády a opozície v ekonomickej oblasti
- organizovanie školení
- vydávanie publikácií

IHP sa zaoberá týmito oblasťami najmä z pohľadu vplyvu na udržateľnosť verejných financií, ekonomického rastu a zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva:

- Hospodárska politika: fiškálna politika, dane, odvody, priority hospodárskej politiky
- Verejná správa: optimalizácia a modernizácia štátnej správy, vývoj zamestnanosti vo verejnej správe a odmeňovania, fiškálna decentralizácia
- Hospodárstvo: energetika, dopravná politika, podnikateľské prostredie, cestovný ruch, bytová politika
- Menové a fiškálne aspekty EÚ: Pakt stability a rastu, eurozóna, Európa 2020
- Sociálna politika, Penzijný systém a zdravotníctvo
- Financovanie kultúry, vrátane cirkví a verejnoprávnych médií, školstvo, veda, výskum a inovácie
- Enviromentálna politika, pôdohospodárstvo a regionálny rozvoj
- Kohézna politika: štrukturálne fondy, Európsky sociálny fond, Kohézny fond
- Finančný trh: banky, poisťovne, kapitálový trh, dohľad nad finančným trhom

Tím IHP

František Palko, riaditeľ inštitútu, +421 903 127 688; fpalko@ihp.sk

Radko Kuruc, manažér sekcie finančných trhov, +421 905 484 764; rkuruc@ihp.sk

Lubomír Nebeský, manažér sekcie verejnej správy, +421 911 282 285; lnebesky@ihp.sk

Michal Sántai, manažér sekcie pre kohéznú politiku, +421 902 972 888; msantai@ihp.sk

Zuzana Dobrotková, analytička sekcie pre kohéznú politiku, +421 949 116 036; zdobrotkova@ihp.sk

Igor Kiss, analytik sekcie pre kohéznú politiku, +421 902 295 284; ikiss@ihp.sk

SÍDLO:

Inštitút hospodárskej politiky, n.o., Rýdziková 1, 841 04 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 42166802, DIČ: 2022915070, DPH: SK 2022915070

ADRESA KANCELÁRIE:

Inštitút hospodárskej politiky, n.o., Ventúrska 3, 811 01 Bratislava, Slovenská republika

